

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

“Television texnologiyalar”

fakulteti dekani

E.Nazirova

2025-yil

“RAQAMLI MEDIA VA TV TEXNOLOGIYALAR” FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Kunduzgi bo‘lim uchun

Bilim sohasi:	600000	– Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari
Ta‘lim sohasi:	610 000	- Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari
Ta‘lim yo‘nalishi:	60611100	- Television texnologiyalar

Toshkent – 2025

Fan nomi:	Raqamli media va TV texnologiyalar
Fan turi:	Tanlov fan
Fan kodi:	TTS1416
Bosqich:	2
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	42
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	108
Sinov birligi miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon (test)
Fan tili:	O'zbek

Dastur mualliflari:	Kayumova Gulshan Asrorovna
E-mail:	gulshan.kayumova@mail.ru
Telefon raqami:	97 450 00 75
Tashkilot:	Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti, "Televizion va media texnologiyalar" kafedrası

Kurs haqida qisqacha ma'lumot (QM)	
QMI	<p>Fanni o'qitishdan maqsad - texnika ta'lim yo'nalishlarining ehtiyojlarini hisobga olgan holda, ta'lim yo'nalishlariga ajratilgan soatlar doirasida fanning turli turdagi mashg'ulotlarida talabalarga raqamli audio - video qurilmalar haqidagi umumiy tushunchalar va bilimlarni egallash, media bilan ishlash to'g'risida ma'lumot berish, fikrlashi va tafakkurini shakllantirish, fikr-mulohaza, xulosalarini asosli tarzda aniq bayon etishga o'rgatish hamda egallagan bilimlar bo'yicha ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi - fan, ta'lim va madaniyatning barcha sohalarida samarali mehnat faoliyatini amalga oshira oladigan raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash. Media ma'lumotlarni aks ettirish usullari va dasturiy apparat yordamida Media mahsulotlar tayyorlash va televizion texnologiyalarni o'rgatish.</p>

Fanni o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan boshlang'ich bilimlar	
1.	Matematika, hisoblash asoslari va dasturlash tillarini bilish.

Ta'lim natijalari (TN)	
TN1	Grafik dizayn asoslari va kompyuter grafikasi haqida tasavvurga ega bo'ladi
TN2	Rang xususiyatlarini o'rganishi kerak
TN3	Veb dizayn, audiovizual dizayn, video va filmdagi dizayn, 3D kino dizayn asoslari haqida ko'nikmaga ega bo'lishi kerak
TN4	Televizion tasvirning sifatini, tasvir sifatini oshirishni va tasvirlarga ishlov berishni bilishi kerak
TN5	Audio tashuvchilar, kodeklar, audio formatlar va video formatlar haqida umumiy ma'lumotlarga ega bo'lishi kerak
TN6	Raqamli TV va radio uzatish, audiovizual tovush uzatish tizimining rivojlanishi;
TN7	Televizion studiyalar va ovoz yozish virtual studiyalari haqida tushunchaga ega bo'lishi kerak;
TN8	Ovoz yozish, ularning turlari va kompyuterning ovoz tizimini bilishi kerak
TN9	Kompyuter grafikasi dasturlaridan foydalanishni bilishi kerak
TN10	Kamertalar, ovoz yozish qurilmalari va yoritish qurilmalari haqida ko'nikmaga ega bo'lishi kerak

Fan mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza mashg'ulot (M)		Soat
M1	Raqamli media va TV texnologiyalari faniga kirish. Media texnologiyalar	2
M2	Media texnologiyalar	2
M3	Media texnologiyalarda siyosat	2
M4	Nashriyot, kino va televideniya sanoati siyosat	2
M5	Media texnologiyalarda madaniyat sanoati va ma'rifat	2
M6	Media nazariyalari klassifikatsiyasi, Ommaviy kommunikatsiyaning nazariyasi va muammolari.	2
M7	Media arxiologiyasi	2
M8	Media falsafasi	2
M9	Televideniya aktyor va rejissyorlarning o'zaro yondashuvi	2
M10	Ommaviy axborot vositalari infratuzilma sifatida	2
M11	Raqamli audio va videoning umumiy xususiyatlari	2
M12	Audio fayllar. Audio formatlar. Videofayllar. Video formatlar	2
M13	Raqamli audio va videoni siqishning asosiy usullari	2
M14	Tasvir sifatini yaxshilash va tiklash. Videoni tahrirlash. Maxsus effektlar	2
M15	Ovoz yozish va tahrirlash. Ovozli media loyihalarni dizayni	2
M16	Televizion studiyalar va ko'chma televizion studiyalar	2

M17	Telestudiyalar uchun ovoz uskunalari	2
M18	Raqamli TV va radio uzatish	2
M19	Zamonaviy virtual televizion studiyalar, ularning imkoniyatlari	2
M20	Televizion kameralarning yordamchi qurilmalari va aksessurlari. Kran, telejka, shtativ, stedikam va boshqalar	2
M21	Yoritish qurilmalari turlari, ularning ichki tuzilishi, ishlash prinsipi, funksiyalari Raqamli televideniada jonli efir texnologiyalari, miksher pultrlari va ularning imkoniyatlari	2
Jami:		42
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		
A1	Tasvir ma'lumotlarini o'rganish va qayta ishlash	2
A2	Media mahsulotlar yaratishda dastur va apparat ta'minoti	2
A3	Foto, logotip yaratish, brend elementlari bilan ishlash	2
A4	Veb sahifalar uchun maxsus dizayn yaratish	2
A5	Vizual kommunikatsiya asoslari va vositalari orqali media mahsulot tayyorlash	2
A6	Mikrofonlar, audioqurilmalar turlari va ishlash prinsiplari	2
A7	Audiokitoblar yaratish	2
A8	Ko'rsatuvlar uchun audio fayllar yaratish	2
A9	Ko'rsatuvlar uchun ko'rsatuv shapkasini tayyorlash	2
A10	Videofilmlar uchun dizayn tayyorlash	2
A11	Mediamahsulotlarni qayta ishlash	2
A12	Onlayn tayyorgarlik, maxsus dizayn yaratish	2
A13	Raqamli kameralar bilan ishlash	2
A14	Virtual studiyasida ishlash	2
A15	Televizion kameralarning yordamchi qurilmalari va aksessuarlari bilan amaliy ishlar: kran, telejka, shtativ, stedikam bilan ishlash	2
Jami		30
Mustaqil ish mavzulari		
		Soat
M1	Veb sahifa uchun dizayn yaratish	14
M2	Raqamli fotoapparatlar. Bir necha fotoapparatlarda olingan tasvirlar bilan ishlash. Ularni tahrir qilish	16
M3	Film uchun maxsus effektlar yaratish	18
M4	Tabiat manzaralari mavzusida videolavha tasvirga olish va montaj qilish	14
M5	Bolalar uchun ertaklar asosida audio kitob tayyorlash	16
M6	Zamonaviy raqamli media va televizion texnika va texnologiyalar.	14
M7	Raqamli televizion kameralar turlari va klassifikatsiyasi,	16

Ta'lim strategiyasi

Raqamli media va TV texnologiyalar kursini o'qitish ta'limning kredit tizimi asosida ma'ruza, amaliyot mashg'ulotlari, taqdimotlar, hamda mavzu bo'yicha vazifalar va mustaqil topshiriqlarni o'z ichiga oladi.

Ma'ruza, amaliyot ishlariga oid o'quv materiallarida ko'rsatilgan mavzular bo'yicha nazariy va amaliy ma'lumotlar beriladi, amaliyot ishlarini bajarish va natijalarni hisoblash tartibi tushuntiriladi. Kurs bo'yicha qo'yilgan o'quv materiallari talabalar tomonidan mustaqil o'rganiladi, amaliyot ishlari talabalar tomonidan individual tarzda bajariladi.

Talabalar quyidagi materiallardan foydalanish imkoniga egadirlar:

- Elektron shakldagi ma'ruza matnlari;
- Har bir mavzuga doir taqdimot materiallari;
- Amaliyot mashg'ulotlariga doir uslubiy ko'rsatmalar;
- Har bir dars mavzusi yuzasidan nazorat savollari;
- Elektron shakldagi darsliklar va qo'llanmalar.

Ma'ruza davomida, talabaga taqdimot materiallari orqali mavzu yuzasidan kerakli bo'lgan konsepsiyalar yetkazib beriladi. Talabalarga mavzuni yanada mustahkamlashlari uchun prezentasiyalar, darsliklar, o'quv qo'llanmalari va boshqa o'quv-uslubiy mahsulotlardan foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar beriladi. Talabalarning mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish maqsadida, har bir mavzudan so'ng nazorat savollari beriladi.

Amaliyot mashg'ulotlarda har bir mavzu bo'yicha masalalarni yechish bo'yicha materiallar, prezentasiyalar, ko'rsatmalar talabalarga taqdim etiladi, shuningdek, mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish maqsadida topshiriqlar beriladi.

Reyting baholash turlari	%	O'tkazish vaqti
Joriy baholash:	20	
Amaliy mashg'ulotlarda faolligi, savollarga to'g'ri javob berganligi, amaliy topshiriqlarni bajarganligi uchun:		
1-amaliy ish uchun: 2%		
2-amaliy ish uchun: 2%		
3-amaliy ish uchun: 2%		
4-amaliy ish uchun: 2%		
5-amaliy ish uchun: 2%		
6-amaliy ish uchun: 2%		
7-amaliy ish uchun: 2%		
8-amaliy ish uchun: 2%		
9-amaliy ish uchun: 2%		
10-amaliy ish uchun: 2%		
Oraliq baholash:	30	

Oraliq nazorat yozma ish (ma'ruzachi o'qituvchi tomonidan qabul qilinadi).	15	14-hafta
Mustaqil ta'lim topshiriqlarining o'z vaqtida va sifatli bajarilishi: - Media mahsulot tayyorlash: 10 % - taqdimot tayyorlash va himoya qilish: 5 %	15	Semestr davomida
Yakuniy nazorat	50	16-hafta
JAMI:		100

Asosiy adabiyotlar	
1.	Kayumova G.A., Beknazarova S.S., Jaumitbaeva M.K. Usmonov A.I. Raqamli media va television texnologiyalar. 1-qism. O'quv qo'llanma. 2024
2.	Kayumova G.A., Beknazarova S.S., Boymurodov B.E., Saidov F.F. Raqamli media va television texnologiyalar. 2-qism. O'quv qo'llanma. 2024
3.	Бекназарова С.С. Цифровые медиа и телевизионные технологии (1 часть). – Т.: Nihol print, 2021. - 330 стр. ISBN 978-9943-7343-5-7
4.	Бекназарова С.С. Цифровые медиа и телевизионные технологии (2 часть). – Т.: Nihol print, 2021. - 279 стр. ISBN 978-9943-7343-6-4
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Мухамадиев А.Ш., Бекназарова С.С., Каюмова Г.А., Масс медиа коммуникация / Т.: 2017.
2.	Jim Owns, Gerald Millers / TELEVISION PRODUCTIONS/ 2016/ GITR (Gosudarstvennyy institut televideniya i radioveshaniya) Moskva
3.	Eugene Trundl. Television and video technology. 2001.
4.	Hervebenoit. Digital Television. Third Edition, 2008.
5.	Digital Video and Audio Broadcasting Technology A Practical Engineering Guide Third Edition, by Walter Fischer, printed at Springer Heidelberg Dordrecht Germony 2014.
6.	Медведев Г.С., Пташинский В.С. Адобе Афтер Эффестс СС3 снуля. Видеомонтаж, аниматсия, спесеффекты. – М.: Триумф, 2008. – 272 с.
7.	Bazarbaev B., Xidirova K, Tashmuxamedova G., Marizaeva N., «Raqamli fotografiya» T.: «Aloqachi», 2017, 346 str., ISSN 978-9943-5144-4-7
8.	Bazarbaev B.J., Saliev M.M., Ismailov K.S. «Raqamli kinematografiya va taxrirlash» Tashkent. Aloyachi. 2017.
9.	Bazarbaev B.J., Tashmuxamedova G.X. Kinotelekompozitsiya qurish texnologiyalari. Toshkent. Aloqachi. 2018.
10.	Парманкулов И.П., Базарбаев Б.Ж., Ташмухамедова Г.Х. Фотометрия и световедение. –Т.: «Фан ва технология», 2019, 336 стр. ИСБН 978-9943-6150-9-0
11.	Назаров М.М. Массовая коммуникация и общество. Введение в теорию и исследования / М.: Аванти-плюс, 2003.
Elektron manbalar:	

1.	http://htmlbook.ru/css
2.	http://www.vtutorial.com/videos/Adobe_Flash
3.	http://www.vtc.com/products/Adobe-Flash-CS3-Tutorials.htm
4.	http://cs3-tutorials.com/Flash_CS3_Tutorials.php
5.	http://www.cbtcafe.com/flash/index.html
6.	http://www.cgtutorials.com/c23/Macromedia_Flash
7.	http://animation.about.com/od/flashanimationtutorials/Flash_Animation_Tutorials_StepbyStep_Lessons.htm
8.	http://htmlbook.ru/css

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Kayumova Gulshan Asrorovna
E-mail:	gulshan.kayumova@mail.ru
Telefon raqami:	97 450 00 75
Tashkilot:	Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti, "Televizion va media texnologiyalar" kafedrası
Taqrizchilar:	S.K.Qurbonov – O'z.J va OKI. Mediadizayn kafedrası mudiri; S.S.Beknazarova - Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU, "Televizion va media texnologiyalar" kafedrası mudiri, texnika fanlari doktori, professor.

Mazkur Sillabus universiteti Kengashining 2025-yil "28" 04 dagi 8/9 (250/251) -sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus Televizion texnologiyalar fakulteti Kengashining 2025-yil "22" 04 dagi 9 - son bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Televizion va media texnologiyalar" kafedrasining 2025-yil "22" 04 dagi 34 -sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

A. Ergashev

Kafedra mudiri

F. Nuraliyev

Tuzuvchi

G. Kayumova

